

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 18257-10-13

ניתן ביום 31 דצמבר 2014

המערער

אילן גור

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

לפני: הנשיא יגאל פליטמן, סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה, השופט אילן איטח
נציג ציבור (עובדים) מר נתן מאיר, נציג ציבור (מעסיקים) מר שלמה נוימן

בשם המערער – עו"ד יצחק אבישר

בשם המשיב – עו"ד הדס אהרוני

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הביטוח הלאומי \[נוסח משולב\], תשנ"ה-1995: סע' 296, 296\(א\), 296\(ב\)](#)

[תקנות בית הדין לעבודה \(סדרי דין\), תשנ"ב-1991: סע' 103](#)

מיני-רציו:

* לפי סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי, כל תביעה המוגשת בתוך שנה מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, ומוכרת על ידי המשיב כמזכה בגמלה, מזכה את בעליה למפרע ללא מגבלה. רק אם התביעה מוגשת בחלוף שנה, חל סעיף 296(ב) לחוק הנ"ל, לפיו לא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים, שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה. כלל זה חל ביחס לכל תביעה לגמלת כסף המוגשת למשיב.

* ביטוח לאומי – גימלאות – שיהוי

* ביטוח לאומי – גימלאות – זכאות

* עבודה – ביטוח לאומי – שיהוי

המערער, שחקן כדורגל, נפגע בברכו במהלך משחק ליגה. המערער הגיש תביעה להכרה בפגיעתו כתאונה בעבודה ולתשלום דמי פגיעה. המשיב דחה את תביעת המערער. המערער הגיש ערר על החלטה זו, וכשנה וחצי לאחר הפגיעה, הכיר המשיב בפגיעה כתאונה בעבודה, אך דחה את התביעה לתשלום דמי פגיעה לפי סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי (להלן: החוק). המערער הגיש ערעור לביה"ד האזורי, ובהמשך שולמו למערער דמי הפגיעה. לאחר שהמשיב הכיר במערער כנפגע בעבודה, הגיש המערער תביעה לקביעת דרגת נכות מעבודה. המשיב הודיע למערער כי נוכח המועד בו הגיש את התביעה לקביעת דרגת נכות, אזי לפי סעיף 296(ב) לחוק, תשולם לו גמלה החל מ-12 חודשים קודם למועד זה, ועל יתרת

התקופה הקודמת בה נקבעו לו נכויות לא תשולם כלל גמלה. תביעת המערער בענין זה לביה"ד האזורי נדחתה, ומכאן הערעור.

בית הדין הארצי לעבודה (מפי סגנית הנשיא ו' וירט-ליבנה ובהסכמת הנשיא י' פליטמן, השופט א' איטח ונציגי הציבור נ' מאיר, ש' נוימן) קיבל את הערעור ופסק כי:

בהתאם לסעיף 296 לחוק, כל תביעה המוגשת בתוך שנה מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, ומוכרת על ידי המשיב כמזכה בגמלה, מזכה את בעליה למפרע ללא מגבלה. רק אם התביעה מוגשת בחלוף שנה, חל הכלל הקבוע בסעיף 296(ב) לחוק לפיו לא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים, שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה. כלל זה חל ביחס לכל תביעה לגמלת כסף המוגשת למשיב, כך שיש למנות את התקופה של 12 חודשים, הן לעניין תביעה להכרה בפגיעה כתאונה בעבודה המוגשת לפקיד התביעות, והן לעניין תביעה לדרגת נכות מעבודה.

בענייננו המערער הגיש את התביעה להכרה בפגיעה כתאונה בעבודה בטרם חלפה שנה מהמועד שבו נפגע, ולפיכך עמד במתחם הזמן הנדרש לפי החוק לעניין הגשת התביעה, ללא שתופחת הגמלה. אמנם תביעה זו נדחתה בתחילה, והוכרה יותר מאוחר, אולם כל עוד הוגשה התביעה בתוך פרק הזמן של שנה ממועד הפגיעה, הרי שהמערער עמד במתחם הזמן הנדרש לקבלת הגמלה ללא שזו תופחת. גם את התביעה לדרגת נכות מעבודה, הגיש המערער בתוך שנה מהיום שבו נוצרה עילת תביעה זו, ולענייננו, מהיום שבו הוכרה הפגיעה כתאונה בעבודה. כך שהתביעה הוגשה בתוך 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, שהוא המועד שבו הוכרה התאונה, ולפיכך לפי סעיף 296(ב) לחוק, הגמלה משתלמת למפרע.

בנסיבות המקרה, דחיית התביעה לדמי פגיעה עד להכרה בה כתאונת עבודה, מאריכה למעשה את תקופת 12 החודשים הקבועים בחוק שבגינם ניתן לשלם את הגמלה רטרואקטיבית, כך שהמערער לא איבד את זכותו לתשלום הגמלה מעבר ל-12 החודשים הסמוכים למועד שבו הגיש את תביעתו לקביעת דרגת נכות, ולפיכך המערער זכאי לתשלום הגמלה החל מהמועד שבו נקבעה הנכות.

פסק דין

סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה

פתח דבר

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בתל אביב-יפו ([ב"ל 41955-07-11](#)); [פורסם בנבו] השופטת אורנית אגסי), בו נדחתה תביעת המערער לגמלת נכות מיום 16.2.2008 ועד ליום 1.5.2009.

התשתית העובדתית

2. אלו עיקרי העובדות כפי שנקבעו בפסק דינו של בית הדין האזורי :

- א. המערער היה שחקן כדורגל בקבוצה בבאר יעקב. ביום 16.11.07 במהלך משחק ליגה, נפגע המערער בברך ימין.
- ב. ביום 16.7.08 הגיש המערער תביעה להכרה בפגיעתו כתאונה בעבודה ולתשלום דמי פגיעה.
- ג. ביום 6.10.08 דחה המשיב (להלן – המוסד) את תביעת המערער, מהטעם שהמערער לא הגיש את המסמכים הרלוונטיים להוכחת התביעה.
- ד. המערער הגיש ערר על החלטה זו, וביום 21.6.09, כשנה וחצי לאחר הפגיעה, הכיר המוסד בפגיעה כתאונה בעבודה, אך דחה את התביעה לתשלום דמי הפגיעה על פי הוראות [סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי](#) (נוסח משולב) התשנ"ה – 1995 (להלן - החוק).
- ה. המערער הגיש ערעור לבית הדין האזורי על החלטה זו, ובפסק הדין שניתן בהסכמת הצדדים נקבע, כי אם יועברו על ידי המערער תעודות אי כושר תוך 45 יום, לא יעלה המוסד טענת שיהוי מכוח [סעיף 296\(ב\)](#) לחוק.
- ו. אין מחלוקת כי תעודות אי הכושר הועברו למשיב במועד, ושולמו למערער דמי הפגיעה.
- ז. לאחר שהכיר המוסד במערער כנפגע בעבודה, הגיש המערער ביום 5.5.10 תביעה לקביעת דרגת נכות.
- ח. ביום 21.6.10 קבעה ועדה רפואית את דרגת נכויותיו של המערער. על קביעה זו הוגש ערעור לוועדה הרפואית לעררים אשר קבעה נכויות זמניות ונכות צמיתה למערער, כדלקמן: נכויות זמניות – 50% מ- 16.2.08 ועד 3.6.08, 100% מ- 4.6.08 ועד 30.9.08, 30% מ- 1.10.08 ועד 31.12.08. החל מיום 1.1.09 נקבעה למערער נכות קבועה של 20%.
- ט. ביום 4.1.11 שלח המוסד למערער הודעה, כי מאחר שהמערער הגיש את התביעה לקביעת דרגת נכות רק ביום 5.5.10, אזי בהתאם להוראות [סעיף 296\(ב\)](#), תשולם לו גמלה החל מיום 1.5.09, ועל יתרת התקופה הקודמת בה נקבעו לו נכויות זמניות וקבועות לא תשולם כלל גמלה.
3. מכאן תביעתו של המערער לבית הדין האזורי.

ההליך בבית הדין האזורי

4. המחלוקת בבית הדין האזורי התמקדה בשאלה האם כדין החליט המוסד שלא לשלם למערער גמלת נכות מעבודה (זמנית וקבועה) לתקופה מיום 16.2.2008 ועד ליום 1.5.2009, בטענת שיהוי על פי [סעיף 296\(ב\)](#) לחוק.
5. המערער טען, כי לא השתהה בהגשת התביעה, והסיבה היחידה בגינה הוגשה התביעה לקבלת דרגת נכות באיחור, הייתה התנהלות המוסד, אשר השתהה באישור התביעה. לטענתו, דחיית התביעה ב- 6.10.08 ואישורה רק כ- 9 חודשים לאחר מכן, זו הסיבה שמנעה ממנו להגיש במועד את תביעתו לגמלה. המערער הוסיף וטען, כי המוסד התחייב במסגרת תיק התביעה לדמי הפגיעה, שלא יעלה את טענת השיהוי מכוח [סעיף 296\(ב\)](#), והתחייבות זו כוחה יפה גם לענייננו.
6. המוסד טען מנגד, כי [סעיף 296\(ב\)](#) והפסיקה קבעו כי אם הוגשה תביעה אחרי 12 חודשים וקיימת זכאות לגמלה, זו לא תשולם מעבר ל- 12 החודשים שתכפו לחודש שבו הוגשה התביעה, ומשלשון החוק ברורה ואינה משאירה מקום לשיקול דעת יש לדחות את התביעה. המוסד הוסיף, כי ניתן היה להגיש תביעה לגמלת נכות בטרם ההכרה בכך שנפגע בעבודה, ועל כן יכול היה המערער להגיש תביעתו במועד.
7. בפסק דינו דחה בית הדין האזורי את תביעת המערער, וקבע כי התביעה לנכות הוגשה כעבור למעלה מ 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה היינו מועד קרות אירוע התאונה. בית הדין האזורי דחה את הטענה כי השיהוי של המוסד בהכרה בתאונה הוא שגרם לשיהוי בהגשת התביעה לגמלה מצדו של המערער. המערער ידע כי נותרה לו נכות משמעותית עוד ממועד הפגיעה, ואם הייתה מוגשת התביעה במועד, היה מקבל את כל הגמלה רטרואקטיבית. בית הדין האזורי ציין, כי המערער גם השתהה בהגשת תביעתו מיום 21.6.09 ועד 5.5.10 וזאת ללא כל נימוק או הסבר. לפיכך קבע בית הדין האזורי, כי החלטת המוסד ניתנה כדין, והמערער אינו זכאי לקבלת גמלה לתקופה הקודמת למאי 2009.

מכאן הערעור שלפנינו.

טענות הצדדים בערעור

טענות המערער

8. המערער טוען כי טענת המוסד ולפיה יש למנות את השתהותו בהכרה בתביעה רק מהמועד שבו התקבלו כל המסמכים החיוניים להכרעה בתביעה – זו טענה המהווה הרחבת חזית אסורה. עוד נטען, כי בעוד ובבית הדין האזורי טען המוסד כי עילת התביעה היא ממועד אירוע הפגיעה, קרי 16.11.07, הרי שכעת הטענה היא כי עילת התביעה היא מהמועד שבו נקבעה הנכות על ידי ועדה רפואית דהיינו 16.2.08.
9. לטענת המערער, לאחר שהמוסד דחה את תביעתו להכיר בפגיעתו כתאונת עבודה, הוא אינו יכול היה להגיש תביעה לקבלת גמלה, ולכן רק לאחר שהמוסד הפך את החלטתו, והכיר בפגיעה כתאונה בעבודה, היינו ביום 21.6.09, נפתחה לו האפשרות להגשת התביעה. מקרה זה שונה מהמקרים בהם סיבת ההשתהות בהגשת התביעה הייתה תלויה במבוטחים, שכן המוסד, בעצם דחייתו את התביעה להכרה בתאונה כתאונת עבודה, מנע ממנו את האפשרות להגיש תביעה לגמלה. על כן, יש להאריך את תקופת השיהוי ולמנות את 12 החודשים מהיום שבו הכיר המוסד בתאונה.
10. לחילופין טוען המערער כי הוא זכאי לקבל גמלה עבור ארבעה חודשים נוספים, מכיוון שאין למנות במניין 12 החודשים את התקופה שבין המועד שבו הוגשה תביעתו הראשונית להכרה בפגיעה לבין המועד שבו הכיר לבסוף המוסד בפגיעה, ומפני שבין מועד פגיעתו לבין הגשת התביעה הראשונית חלפו שמונה חודשים, הרי שמיום שבו הכיר המוסד בתביעתו נותרו לו ארבעה חודשים להגשת התביעה. לפיכך יש לראות בתביעה כאילו הוגשה ביום 5.1.10 (במקום 5.5.10), כך שלמעשה הוא זכאי לגמלה החל מיום 5.1.09, ובסה"כ ארבע חודשים נוספים על אלו שהמוסד טוען שהוא זכאי להם.

טענות המוסד

11. המוסד, מנגד, טוען כי המערער יכול היה להגיש טופס תביעה לקביעת דרגת נכות בד בבד עם הגשת טופס התביעה לפגיעה בעבודה, כך שבמקרה שבו תוכר תביעתו מועד הגשת טופס התביעה לקביעת דרגת נכות הוא אשר היה נקבע כמועד להגשת התביעה האמור בהוראות [סעיף 296](#) לחוק.
12. לטענת המוסד, השיהוי שלו טוען המערער נבע מכך שהמערער השתהה בהגשת המסמכים, וכחודשיים לאחר המצאת המסמכים על ידי המערער הוכרה הפגיעה כתאונה בעבודה. וכי אין כל קשר בין שיהוי לעניין תשלום דמי פגיעה – הנבחן ביחס להגשת מועד ההודעה על פגיעה בעבודה אל מול תאונת העבודה, לבין

- שיהוי לעניין תשלום גמלת נכות - הנבחן ביחס למועד הגשת התביעה לקביעת דרגת נכות אל מול מועד תחילת הנכות שנקבעה על ידי הוועדה הרפואית.
13. המוסד טוען, כי עילת התביעה נוצרה לכל המאוחר ביום 16.2.08, מועד תחילת הנכות שנקבעה על ידי הוועדה הרפואית, ועל כן היה על המערער להגיש תביעתו לקביעת דרגת נכות עד ליום 16.2.09. מאחר שהמסמכים החסרים הוגשו לא לפני 4/09 (במצורף לכתב התביעה שהוגש לבית הדין האזורי), קרי לאחר חלוף 12 חודשים האמורים [בסעיף 296\(א\)](#), הרי שלא הייתה למוסד כל תרומה לשיהוי בהגשת התביעה. המוסד אף מתנגד לפרשנות המערער ולפיה עילת התביעה נוצרה במועד ההכרה בפגיעה בעבודה על ידי פקיד התביעות.
14. המוסד הוסיף, כי אין כל בסיס משפטי לטענתו החלופית של המערער, כיוון שהמועד להיווצרות עילת התביעה הוא מועד תחילת הנכות שקבעה הוועדה הרפואית, הרי שאת התביעה לקביעת דרגת נכות יש להגיש תוך 12 חודשים ממועד תחילת הנכות, ולכן כדין נדחתה התביעה לתשלום גמלה עבור התקופה שקדמה ליום 1.5.09, קרי 12 חודשים עובר להגשת התביעה לקביעת דרגת נכות.
15. בהתאם להחלטה מיום 25.6.14, הדיון בערעור נערך בדרך של סיכומים בכתב על פי [תקנה 103 לתקנות בית הדין לעבודה \(סדרי-דין\), התשנ"ב-1991](#).

דיון והכרעה

16. לאחר שנתנו דעתנו למכלול טענות הצדדים, לתשתית העובדתית שנפרשה בבית הדין האזורי ובפנינו, ולפסק דינו של בית הדין האזורי, אנו מחליטים לקבל את הערעור, כך שהמערער יהיה זכאי לגמלת נכות מעבודה החל מיום 16.2.2008. להלן נפרט טעמינו לכך.
17. [סעיפים 296\(א\)](#) ו-[296\(ב\)](#) [לחוק הביטוח הלאומי](#) קובעים כך:

"מועד לתביעת גמלת כסף והתקופה שבעדה תשולם

- (א) כל תביעה לגמלת כסף, תוגש למוסד תוך שנים עשר חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה.
- (ב) הוגשה התביעה אחרי המועד האמור בסעיף קטן (א), וקבע המוסד כי התובע זכאי לגמלה בעד תקופה שקדמה להגשת התביעה, תשולם לו הגמלה שהוא זכאי לה, ובלבד שלא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים, שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה כאמור"

18. **בהתאם להוראות החוק, כל תביעה המוגשת בתוך שנה מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, ומוכרת על ידי המוסד כמזכה בגמלה, הרי שהיא מזכה את בעליה למפרע ללא מגבלה, ורק אם התביעה מוגשת בחלוף שנה, הרי שחל הכלל הקבוע בסעיף 296(ב) לפיו לא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים, שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה.**
- ונבהיר, כי כלל זה חל ביחס לכל תביעה לגמלת כסף המוגשת למוסד, כך שיש למנות את התקופה של 12 חודשים הן לעניין תביעה להכרה בפגיעה כתאונה בעבודה המוגשת לפקיד התביעות, והן לעניין תביעה לדרגת נכות מעבודה.
19. במקרה הנוכחי המערער נפגע ביום 16.11.07. המערער הגיש את התביעה להכרה בפגיעה כתאונה בעבודה ביום 16.7.08, כך שתביעה זו הוגשה בטרם חלפה שנה מהמועד שבו נפגע המערער, ולפיכך עמד המערער במתחם הזמן הנדרש לפי החוק לעניין הגשת התביעה, ללא שתופחת הגמלה.
- אמנם תביעה זו נדחתה בתחילה על ידי פקיד התביעות, והוכרה לבסוף רק ביום 21.6.09, אולם כל עוד הוגשה התביעה בתוך פרק הזמן של שנה ממועד הפגיעה, הרי שהמערער עמד במתחם הזמן הנדרש לקבלת הגמלה ללא שזו תופחת.
- גם את התביעה לדרגת נכות מעבודה, הגיש המערער בתוך שנה מהיום שבו נוצרה עילת תביעה זו, לענייננו מהיום שבו הוכרה הפגיעה כתאונה בעבודה, כיוון שהפגיעה הוכרה כתאונה בעבודה ביום 21.6.09 והמערער הגיש תביעה לקבלת דרגת נכות ביום 5.5.10 – כך שהתביעה הוגשה בתוך 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, שהוא המועד שבו הוכרה התאונה, ולפיכך בהתאם להוראות [סעיף 296\(ב\)](#) הגמלה משתלמת למפרע.**
20. בנסיבות המקרה הנוכחי, דחיית התביעה לדמי פגיעה על ידי פקיד התביעות עד להכרה בה כתאונת עבודה, מאריכה למעשה את תקופת 12 החודשים הקבועים בחוק שבגינם ניתן לשלם את הגמלה רטרואקטיבית, כך שהמערער לא איבד את זכותו לתשלום הגמלה מעבר ל-12 החודשים הסמוכים למועד שבו הגיש את תביעתו לקביעת דרגת נכות, היינו עבור התקופה שקדמה ליום 1.5.09, ולפיכך המערער זכאי לתשלום הגמלה החל מהמועד שבו נקבעה הנכות על ידי ועדה רפואית, דהיינו 16.2.08.
21. **סוף דבר - על יסוד כל האמור לעיל אנו קובעים כי דין הערעור להתקבל, כך שהמערער זכאי לתשלום גמלה למפרע החל מיום 16.2.08.**

המוסד לביטוח לאומי ישלם למערער שכ"ט עו"ד בסך של 4,000 ₪. אם סכום זה לא ישולם בתוך 30 יום מהמועד בו יומצא למוסד פסק הדין, ישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום עד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, ט' טבת תשע"ה (31 דצמבר 2014), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

אילן איטח, שופט	ורדה וירט-ליבנה, סגנית נשיא	יגאל פליטמן, נשיא, אב"ד מר נתן מאיר, נציג ציבור (עובדים)
מר שלמה נוימן, נציג ציבור (מעסיקים)		

יגאל פליטמן 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)